

Historia ya Falsafa

50 Uhalisia wa Uskoti

Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Mchana huu, tunataka kuelekeza mawazo yetu kwa wanahalisia wa Uskoti, na kama unavyoweza kuona kutoka kwa muhtasari ulio ubaoni, hii itatufanya tufanye mpito kwa Immanuel Kant, ili nipange kutumia wakati ujao, Ijumaa, kutuelekeza katika mikondo mipana kwa Kant kabla hatujaingia katika ufafanuzi wa kina wa kile anachofanya. Kwa hivyo unaweza kutarajia hilo ipasavyo. Uangalifu mdogo umelipwa kwa wanahalisia wa Uskoti na nafasi yao katika historia ya falsafa, kwa kiasi kikubwa kwa sababu mandhari hiyo ilitawaliwa na wanahalisia wa Uingereza, Locke, Berkeley, Hume, ambao Immanuel Kant alijibu dhidi yao, lakini ambao ushawishi wao uliendelea katika uhalisia wa karne ya 19 na karne ya 20, John Stuart Mill, na mtazamo chanya.

Hata hivyo, wahalisia wa Uskoti walikuwa kundi la wafikiri katika Matengenezo ya Mwangaza, katika mzunguko wa Mwangaza wa Edinburgh, samahani, Matengenezo yaliingia hapo kwa namna fulani, katika Mwangaza wa Uskoti huko Edinburgh mwishoni mwa karne ya 18, ambao ushawishi wao uliendelea hadi karne ya 20, si tu kupitia athari yake kwa nguvu ya wale waliokuja Marekani, ushawishi mkubwa huko Princeton, lakini hata katika mawazo ya Uingereza. Ili tutakapokuja kwenye uhalisia wa mapema wa karne ya 20, na ninapomfikiria GE Moore hasa, tutapata kufanana kwingi na wahalisia wa Uskoti. Kwa kweli, miaka kadhaa iliyopita nilifuatilia mkusanyiko mzima wa kufanana halisi kwa maneno kati ya GE Moore na Thomas Reid, na ilikuwa moja ya matumaini hayo yasiyo na maana ya makala ya kihistoria ambayo ingebadilisha picha hadi nilipoiwasilisha kwa jarida la Uingereza la Mind, ikarudi na maelezo kuhusu kitabu cha hivi karibuni ambacho kilikuwa kimetoka tu, ambacho kilifanya kitu kile kile, na hivyo huo ulikuwa mwisho wa mradi huo mdogo.

Kutokana na hilo, nilifanikiwa, hata hivyo, kupata saina ya barua ya Dear John kutoka kwa mhariri, ambaye alikuwa Gilbert Ryle wakati huo, mtu mashuhuri wa Uingereza. Lakini uhalisia wa Uskoti ni harakati muhimu sana. Na kama tutakavyoona mwishoni mwa hili, harakati ambayo Immanuel Kant alikuwa akijua vyema .

Ili ushawishi wake usiwe tu katika mawazo ambayo yameendelea katika utamaduni wa moja kwa moja wa uhalisia. Sasa, wacha niongeze maelezo mengine ya awali, kwamba haijulikani wazi kwamba Thomas Reid anamtafsiri David Hume kwa usahihi. Anaonekana kumwelewa Hume kusema kwamba hakuna msingi wa kuamini chochote.

Kana kwamba shaka ya Hume ilikuwa neno lake la mwisho, badala ya imani. Na usomaji huo wa Hume unaonekana kuwa uliendelea katika miduara mingi. Na nadhani hii ndiyo picha maarufu ya Hume, hadi utakaposoma zaidi.

Acha nitoe maoni kuhusu mada nne ambazo Reid anazungumzia. Na ya kwanza, kama unavyoweza kutarajia, ni nadharia hiyo ya msingi yenye ushawishi mkubwa wa mawazo. Mtazamo wa uwakilishi.

Mtazamo kwamba kitu cha moja kwa moja cha ufahamu wetu wa kiakili ni mawazo tu katika akili zetu. Yaliyomo katika akili zetu ndio tu tunayo ufahamu wa moja kwa moja. Nadharia hiyo, anasema Reid, ni hadithi ya kubuni iliyoundwa na wanafalsafa.

Na utakuta aina hiyo ya ukosoaji ikitokea katika Reid tena na tena na tena. Anahisi kwamba akili ya kawaida, kama anavyoiita, iko karibu zaidi na ukweli wa mambo kuliko mila ya kifalsafa ambayo imetokana na Descartes na Locke. Sasa, kwa akili ya kawaida, anaonekana kumaanisha imani zinazoshikiliwa na kila mtu kwa njia isiyo ya kifalsafa.

Lakini wakati huo huo, maoni yake mwenyewe yanaonekana kurudia baadhi ya ushawishi wa Aristotile ambao ulikuwapo sana katika masuala ya kifalsafa kabla ya nadharia ya mawazo. Kwa hivyo nadhani lazima useme sio kwamba akili ya kawaida iko karibu na ukweli kuliko falsafa, lakini akili ya kawaida iko karibu na ukweli kuliko nadharia ya mawazo. Hapo ndipo jambo hilo lilipopotoka.

Hoja yake ni kwamba mawazo hayana sifa za ziada. Mawazo yako hayanuki. Ni waridi zinazonukia.

Unaona? Mawazo yako si angavu sana. Ni mwanga unaong'aa sana. Na hivyo kuzungumzia ubinafsi wa sifa kunaonekana kupotosha kile tunachokijua tayari, yaani kwamba waridi hunusa na mwanga unaweza kung'aa.

Katika msamiati wa kifalsafa zaidi, anatetea mtazamo wa uwasilishaji wa mtazamo badala ya uwakilishi. Hiyo ni kusema, mtazamo kwamba vitu haviwakilishwi kwetu na mawazo, lakini vinawasilishwa moja kwa moja kwenye fahamu, ili niwe na ufahamu wa moja kwa moja wa vitu vya kimwili. Sasa unaona nilisema moja kwa moja.

Hii ni nadharia ya ufahamu wa moja kwa moja, maarifa ya moja kwa moja, na ufahamu wa moja kwa moja tofauti na mtazamo usio wa moja kwa moja wa nadharia ya uwakilishi. Inaitwa uhalisia wa moja kwa moja. Uhalisia wa moja kwa moja.

Wakati mwingine huitwa uungu wa kiepistemolojia, badala ya uwili wa mtazamo wa uwakilishi, ambao una mawazo na vitu ambavyo unapaswa kucheza navyo. Kwa hivyo utagundua kuwa unarejelewa kwa njia hizi hizi. Sasa neno uhalisia, bila shaka, linasimama tofauti na uzushi, kwamba tunaona tu sura, na tunajua mawazo yetu tu.

Ni uhalisia katika maana mbili. Kwanza, kuwepo kwa kujitegemea kwa vitu vya kimwili na sifa zake. Uwepo wa kujitegemea, na utaona neno hili huru likitumika mara kwa mara.

Uwepo wa kujitegemea, usiotegemea akili. Hiyo ni kusema, vitu vya maarifa yetu vipo na vipo, iwe tunavijua au la. Havitegemei akili, kama Berkeley alivyosema.

Kwa hivyo ni kinyume na sio tu kwamba ni uzushi, bali pia ni kinyume na udhanifu katika maana hiyo. Uwepo huru wa vitu vya kimwili, lakini pia imani kwamba tuna ujuzi wa kweli wa ukweli huo huru. Sio tu kwamba vitu vipo kwa kujitegemea, lakini nadhani mtu mwenye uzushi anaweza kusema hivyo.

Lakini kwamba tuna ujuzi wa kile kilichopo kwa kujitegemea. Kwa uwazi, bila kujali kama tunakijua au la. Lakini pia inamaanisha tunakijua.

Ni hivyo. Ufahamu wa moja kwa moja. Kwa hivyo nadharia hii ya mawazo, anafanya nini basi na mawazo? Na ni dhahiri lazima ufanye kitu na mawazo.

Zote mbili kwa sababu dhahiri kwamba tunazicheza akilini mwetu wakati wote. Katika kutafakari, katika kumbukumbu, na kadhalika. Zaidi ya hayo, katika epistemolojia, ni kuwepo kwa mawazo tunayoyarejelea.

Tunapozungumzia burudani, ni nini kisicho kweli? Ninawezaje kuwa na udanganyifu au dhana potofu ikiwa hakuna hali za kiakili tunazojiita mawazo? Dhana potofu ni hali ya kiakili ambayo si kweli kwa uhalisia. Dhana potofu ni wazo ambalo si kweli kwa uhalisia.

Kwa hivyo lazima uwe na nafasi ya mawazo pamoja na ufahamu wa moja kwa moja. Labda unataka ufahamu wa moja kwa moja ili kupata ukweli na uhalisia huru wa jambo. Lakini lazima uwe na mawazo ya kuhesabu makosa .

Kwa hivyo anafanya nini na mawazo? Hoja ya Reid ni kwamba tunapozungumzia kuwa na wazo katika lugha maarufu, bado tunarejelea ufahamu wa moja kwa moja. Huenda ikawa ni ufahamu wa moja kwa moja wa kitu ambacho kipo kweli . Au inaweza kuwa ufahamu wa moja kwa moja wa wazo ambalo tumebuni.

Au hilo limetokea akilini mwetu, limejengwa kwa ubunifu kutoka kwenye kumbukumbu bila sisi kujua. Mawazo yapo. Lakini mawazo, katika utendaji wao wa kawaida, ni ishara badala ya vitu vya maarifa.

Hiyo ni kusema, katika ufahamu wangu wa waridi au alama ya prosaic, yenye harufu kama hii. Unaona, kuna tendo la kiakili la aina mbili. Moja ni kuhisi mara moja kitu hiki pamoja na sifa zake.

Na aina nyingine ya aina hiyo inayotokana na hilo ni mawazo niliyo nayo akilini mwangu ambayo nisipoyajua, mimi huyatumia kuirejelea. Ina harufu tofauti. Nikikutana na harufu hiyo mahali pengine, nitafikiria mara moja aina hii ya kitu.

Kwa hivyo, mawazo yana jukumu, lakini si kama wapatanishi. Yana jukumu badala ya kuwa ishara za kile kinachoweza kuwepo au kutokuwepo, lakini si kama wapatanishi. Wakati pekee mawazo ni wapatanishi ni unapofikiria wazo, na hakuna kitu kilichopo.

Kwa hivyo basi, hatuna budi kuzungumzia sio tu nadharia ya mawazo, bali pia kuhusu imani ya asili au imani ya kawaida . Imani ya kawaida. Wakati mwingine hii inaitwa uhalisia wa kawaida.

Tazama msembo akili ya kawaida. Una angalau maana mbili. Unakumbuka katika Aristotle, akili ya kawaida ilikuwa hisia iliyoratibu na kuunganisha hisia zingine.

Sensus communis, kama ilivyoitwa. Sensus communis Hisia . Ilifanya kazi na hisia zingine zinazofanana nazo zote.

Hisia ya kuunganisha. Sasa, hiyo si matumizi ya neno Reid. Reid analitumia zaidi katika jinsi tunavyolitumia.

Unaposema kujibu usomaji wako wa kwanza wa dhana potofu ya George Berkeley, oh, hiyo inakiuka tu akili ya kawaida. Hiyo ni kusema, dhana za asili na za uchambuzi ambazo tunakua nazo. Inaonekana kuwa kawaida kwa watu wengi.

Sasa, tatizo la kuvutia akili ya kawaida, bila shaka, ni kwamba kile kilicho cha kawaida katika utamaduni mmoja kinaweza kisiwe cha kawaida katika utamaduni mwingine. Ili kuwe na mambo fulani ya akili ya kawaida kwa Wamarekani ambayo ni mageni kabisa kwa akili ya kawaida katika Timbuktu au Timbukthread. Ndiyo, bwana.

Na kwa hivyo, kwa njia fulani, neno imani asilia linaweza kuwa salama zaidi. Na kutoka kwa mtazamo wa kifalsafa, hakika ni neno ambalo lina historia yenye maana zaidi. Imani asilia.

Baada ya yote, tumekuwa na utamaduni tangu Hume akizungumzia sheria za asili. Sasa, zimeeleweka tofauti katika maadili na sayansi. Lakini matumizi ya asili katika muktadha wa kifalsafa yanarudi nyuma kwa Aristotle.

Unakumbuka. Ambaye anasema kila mara, katika mada yoyote ile, kuanzia fizikia hadi maadili, kwa asili, kwa asili, kwa asili, hiyo ndiyo ishara, kwa asili. Kwa hivyo kile Reid anachofanya kinavutia asili ya ndani ya vitu.

Imani za asili hutegemea asili ya ndani ya wanadamu. Sio imani bandia tunazobuni. Unajua, kama ilivyo katika mtazamo wa baada ya usasa.

Kwamba tunaunda maadili yetu wenyewe, na tunaunda maana zetu wenyewe, na tunaunda imani zetu wenyewe. Hapana. Sio kwa Reid.

Kuna imani zinazojitokeza kiasili katika mwendo wa maumbile. Ni za hiari, si za bandia. Sasa, katika suala hilo, kuna kufanana kwa maana na David Hume.

Unaona ? Kwa sababu saikolojia ya imani ya Hume inamwezesha kuthibitisha kwamba imani fulani ni imani za asili. Zinatokea katika mwendo wa asili. Na unakumbuka sura hiyo ndogo ya ajabu katika uchunguzi wa Hume kuhusu sababu kwa wanyama? Unaona, anachosema hasa katika hilo si kwamba wanyama hufikiria imani zao.

Wanyama hawafikirii . Wanyama wanaonekana kutenda kana kwamba wana imani pia. Wanaamini katika uhalisia wa vitu vya nje, kama rundo la nyasi.

Unaona ? Wanaamini katika uhalisia wa hili, lile, na lingine. Wanaonekana kuamini mambo fulani kuhusu viumbe hivi. Na hizi ni imani, imani za kiasi, zinazojitokeza tu katika mwendo wa asili kwa sababu ya asili ya ndani ya saikolojia ya farasi.

Kwa hivyo, una mlinganisho hapa kati ya kile Hume anafanya katika kuzungumzia imani na kile ambacho wanauhalisia wa Uskoti wanafanya katika kuzungumzia imani asilia. Tofauti ni hii. Sio kwamba wanauhalisia wa Uskoti wanathibitisha kwamba asili ya mwanadamu kwa ujumla huelekea kutoa imani fulani.

Hume anaamini hivyo. Lakini msisitizo wa Reid uko katika ukweli kwamba Mungu alituumba kwa njia ambayo, katika mwendo wa maumbile, tungefikia imani fulani. Ana uhalali wa kutoamini Mungu kwa kuzingatia imani za asili.

Sasa, hata hilo si jambo jipya. Baada ya yote, Descartes alikuwa na uhalali wa kuamini kwamba kuna Mungu kwa kuamini uwezo usio na mantiki. Vivyo hivyo John Locke.

Na sasa, shukrani kwa Berkeley na Hume, imekuwa dhahiri kwamba uwezo wenu wa kufikiri na kuonyesha akili si mzuri kama Descartes na Locke walivyofikiria. Ikiwa, kwa kweli, nguvu za kufikiri ni ndogo zaidi, ukweli ni kwamba tuna tabia za asili za kuamini. Kwa hivyo unaweza kumshukuru Mungu kwa hilo.

Ndiyo, bwana. Kwa hivyo ni aina ile ile ya msingi wa nadharia ya Mungu kwa epistemolojia ambayo tulikuwa nayo katika Descartes na Locke, lakini kwa mtazamo uliosasishwa wa jukumu na mapungufu ya uthibitisho wa busara. Sasa, baada ya kusema hivyo, Reid bado anafikiria uthibitisho mwingi wa busara.

Reid bado ni mtetezi wa misingi. Unajua, mtetezi wa misingi ni mtu anayefikiri kuna ukweli fulani wa msingi ambao tunaweza kubaini mengi zaidi. Naam, Reid anafikiri hivyo.

Lakini ukweli wa msingi hauna uhakika bila shaka. Hauna uhakika wa kimantiki. Ukweli wa msingi ni imani za asili.

Na ni kutokana na imani hizi za asili tunapotoa maoni yetu. Kwa hivyo, kutokana na imani zetu za asili kuhusu kuwepo kwa ulimwengu wa kimwili, mpangilio wa ulimwengu wa kimwili, mpangilio mzuri wa ulimwengu huu wa asili, hakika, tunaweza kutoa hoja zenye msingi wa kuwepo kwa Mungu. Kikosmolojia na kiteolojia.

Hivi ndivyo ilivyotokea katika mawazo ya Charles Hodge, mwanatheolojia wa Princeton, yapata mwaka 1860, ambaye alijenga hoja za itikadi ya Mungu kwa msingi wa uhalisia wa Uskoti. Na kwa hivyo ndio msingi wa kile kinachoitwa aina ya utetezi wa induktivist, ambao ulitoka katika Seminari ya Princeton kwa miongo kadhaa hadi karne ya 20. Uhalisia wa Uskoti.

Naam, miongoni mwa imani hizi za asili ambazo Reid anazo ni imani kuhusu sheria za mantiki. Imani kuhusu axioms za hisabati. Kwa mfano, jiometri ya Euclidean.

Imani kuhusu kuwepo na asili ya vitu vya kimwili. Na kwa bahati mbaya, hakukubali atomi ya maada. Chembe zilizotengwa bila uhusiano wowote.

Hapana. Imani kuhusu miunganisho ya kisababishi. Loo, ndio.

Uhusiano muhimu kati ya kile tunachokiita chanzo na athari unajulikana moja kwa moja. Tunapitia uzoefu wake. Na nadhani unaweza kubishana hivyo vizuri.

Hoja za kitamaduni ambazo tulikutana nazo katika watu kama Locke, wakisema kwamba tuna ufahamu wa karibu zaidi wa hilo katika uzoefu wetu wa ndani, katika mawazo yetu ya kutafakari. Uhusiano wa kisababishi kati ya utashi na mwili ni pale unapoamua kufanya jambo na kujilazimisha kulitenda. Naam, nadhani katika hisia zetu za kimwili, kwa ishara hiyo hiyo, tuna ufahamu wa nguvu ya kisababishi, nguvu ya kisababishi.

Unapoinua vitu vizito, unavihisi kwenye misuli, nguvu iliyopo. Wakati mwingine mimi hutumia mfano wa kubeba mifuko hii mikubwa ya chumvi ya pauni 40 ambayo tunapaswa kutumia katika vilainishi vya maji hapa, ndani ya nyumba. Una moja katika kila mkono, unajua.

Na ukiwa na moja katika kila mkono, unaweka mikono yako sawa, na unaibeba, ukitetemeka unapoendelea, unajua. Na unaihisi yote juu. Unahisi miunganisho ya kisababishi katika baadhi ya sehemu za mwili.

Naam, hiyo ndiyo aina ya njia ambayo Reid anabishana. Lakini ikumbuke, kwa sababu hii ni hoja ambayo Immanuel Kant atarudia. Swali muhimu, kama Hume alivyosema, ni kwa ufahamu wetu wa mambo, mambo ya kweli, zaidi ya uzoefu wa sasa, nje ya akili.

Swali muhimu ni swali la chanzo na athari. Je, tunajua kuna miunganisho ya chanzo na athari? Hume alisema hapana, lakini tunaanza kuamini . Reid anasema kujua ni kuwa na imani ya kweli tu.

Na tuna imani ya asili . Na Kant haridhiki na yoyote kati ya hayo. Kwa hivyo anajaribu kutafuta chanzo kingine cha wazo la muunganisho wa chanzo-athari.

Itakuwa muhimu sana. Naam, tuna imani za asili pia kuhusu kumbukumbu. Je, kuna yeyote kati yenu anayetilia shaka kwamba nimesema hivyo? Hapana, kwa kawaida mnaamini kwa sababu mnakumbuka kwamba nilisema.

Imani asilia kuhusu uhuru wa binadamu. Imani asilia kuhusu kanuni za maadili . Hizi zimejikita katika katiba ya binadamu.

Katika upendeleo. Ni neno la kuvutia. Katika upendeleo wa asili ya mwanadamu.

Na unaweza kukumbuka hilo ndilo neno ambalo David Hume anatumia anapozungumzia saikolojia ya maadili. Utaratibu. Kwa kweli, asubuhi ya leo nilikuwa nikisoma kitabu cha Keith Yandel kuhusu falsafa ya dini ya David Hume.

Na ana sura nzima inayoshughulikia utofauti wa asili ya mwanadamu katika David Hume. Kwa sababu ingawa Hume anasema, kwa kweli, kwamba nafsi ni kundi la mawazo, mitazamo, na hisia zinazojitegemea na zilizotengwa. Bila akili au nafsi iliyofichwa ambayo tunaweza kujua.

Lakini kwa kushangaza, pia anasema kwamba asili ya mwanadamu ina mielekeo fulani ya asili inayotushawishi. Inashangaza. Hakuna uhusiano kati ya vipande na vipande katika fahamu.

Lakini kwa namna fulani au nyingine, tunawaunganisha pamoja kwa njia fulani za kawaida. Unaona, Yandel anasema kwamba hiyo ni kutofautiana katika Hume. Ana mitazamo miwili tofauti kuhusu nafsi ambayo haihusiani.

Naam, anachofanya Reid ni kujenga juu ya wazo hili la upendeleo wa kibinadamu. Limejikita katika katiba ya mwanadamu. Kwa nguvu yake hatuoni uhusiano kati ya mawazo ya atomiki na ya kipekee.

Lakini kwa njia hiyo tunafikia imani katika mchakato wa asili. Na unaweza hata kusema kwamba kwake, hizi ni imani muhimu. Lazima ziwe za kweli.

Sasa, neno muhimu katika kesi hii linaonekana kumaanisha kitu kama muhimu kisaikolojia. Kwa kuzingatia saikolojia ya binadamu, huwezi kujizuia kuamini mambo fulani. Muhimu kisaikolojia.

Ambayo ni tofauti, sivyo, na wazo la kile kinachohitajika kimantiki. Ambapo ukweli muhimu katika maana ya kimantiki ni ule ambao mbadala wake pekee, utata wake, unajipinga na kwa hivyo si wa kweli. Kwa hivyo ikiwa mbadala ni A au sio A, na usio A unageuka kuwa unajipinga na kwa hivyo si wa kweli, basi, kwa umuhimu wa kimantiki, A ni kweli.

Unaona, hiyo itakuwa ukweli unaohitajika kimantiki. Sasa jambo la kuvutia ni kwamba GE Moore, ambaye anaelewa hili mara tu baada ya 1900, anasisitiza kwamba imani hizi za asili ni muhimu kimantiki. Kwa nini? Kwa sababu utata wao unajipinga wenyewe.

Vipi? Kwa mfano, chukua yule jamaa niliyemtaja mara ya mwisho, ambaye alisema kwamba wakati si halisi. Sawa? Wakati si halisi. Anapingana na hilo kila anaposema, lazima nifanye jambo kabla sijafanya jambo lingine.

Ni mtazamo unaojipinga. Moore anauita ni kitendawili kwamba wanafalsafa wanakataa kila mara kwa kile wanachofanya mambo wanayosema. Ambayo inasikika kama Thomas Reid, sivyo? Utata uko kati ya nadharia na vitendo.

Kama ungeamini unachosema, basi usingetenda hivyo. Na hivyo dai ni kwamba utata huo unaufanya kuwa ukweli unaohitajika kimantiki. Haujawahi kupokelewa vyema na watu ambao si wahalisia, lakini baadhi ya watu, inaeleweka, watafikiri kwamba kuna mseto fulani wa kategoria unaoendelea hapo, ukichanganya vitendo na nadharia.

Sawa, kwa hivyo tuna imani hizi za asili au za busara. Sikiliza Reid anasema nini kuhusu rafiki yako Descartes. Mtu kama Descartes, ambaye anatilia shaka uwepo wake mwenyewe, anakumbuka kutafakari kwanza, hakika hafai kujadiliwa naye kama mtu anayeamini kwamba ametengenezwa kwa kioo.

Kunaweza kuwa na matatizo katika mwili wa binadamu ambayo husababisha ubadhirifu kama huo, lakini hayataponywa kamwe kwa kutumia akili. Sasa, pamoja na aina ya maneno ya ad hominem, na pamoja na ucheshi, hoja dhahiri ni kwamba ukifikiri haupo, kuna kitu ambacho hakifanyi kazi vizuri. Una tatizo la kisaikolojia.

Mazoea yako ya asili yanaharibika. Kwa sababu imani za asili ni za hiari, si za hiari. Ni tafsiri za hiari za uzoefu.

Ili unapokuwa na hisia, hisia ya kimwili, ni ishara kwako kwamba kuna kitu fulani kinachoonekana. Na kwa hivyo imani katika kitu kinachoonyeshwa ni aina ya asili ya mwitikio wa hiari. Unaona, kinachotokea hapo kinafanya ionekane kama mifumo ya mwitikio wa kichocheo cha tabia.

Kwa hivyo asili ya ufahamu wa moja kwa moja ni kwamba ikiwa hiyo ni jicho, kuna kichocheo, hisia, ambayo hutoa mwitikio mara moja, ikithibitisha kwamba kuna kitu hapo. Hukupepesa macho; ulitakiwa kufanya hivyo. Kwa sababu kupepesa macho kwako kungethibitisha utambuzi wa kitu hapo.

Nitafanya vizuri zaidi wakati mwingine. Sasa, ingawa Reid, bila shaka, ni saikolojia ya kabla ya tabia, baada ya maendeleo ya saikolojia ya tabia, Watson na kadhalika, ndio, wanahalisia walianza kuvutia mifumo ya kichocheo-reflex katika kuelezea asili ya moja kwa moja ya ufahamu wa hisia. Kwa hivyo, basi, hisia ni ishara kwamba Mungu amepanga tunapaswa kupata.

Ukumbusho ni ishara. Ninakumbuka kitu, kitu kinarudi, najiambia akilini mwangu. Je, kinarudi? Ni ishara kwamba kuna kitu kitakachorudi.

Na ghafla, mimi hujibu na kuthibitisha ninachokumbuka. Na mawazo, unachojua ni mawazo tu, ni ishara, nikijua ni kitu unachofikiria, ni ishara kwamba hakuna kitu hapo unachoamini. Ili ninapozungumzia twiga wangu wa kichawi wenye mabawa ya kipepeo, unaona, ukijua kwamba hiyo ni aina ya mfano wa kufikirika, huichukulii kama ishara ya kitu halisi, unaichukulia kama ishara ya mawazo ya kichaa ya Holmes.

Hakuna kingine ila hilo. Basi, ni kutokana na katiba ya binadamu kwa ujumla, na ni jambo la kawaida kwa wanadamu wote, si matokeo ya michakato ya kufikiri kwamba tuna imani hizi za asili. Sasa, hawa wahalisia wa Uskoti walikuwa, haishangazi, Wapresbiteri wa Uskoti.

Na uungu wao unajitokeza kwa njia ambazo nimeonyesha. Lakini nina hamu ya kupata aina sambamba ya kauli, si sawa, bali kauli sambamba katika John Calvin. Na sitaki kupendekeza kwamba Thomas Reid alikuwa amesoma toleo lile lile la Taasisi za Calvin ambalo niliwahi kusoma, au hata kwamba alikuwa ameandika kifungu hiki katika toleo lake la Taasisi za Calvin.

Lakini sikiliza, na utagundua kufanana. Huyu ni John Calvin. Ulegevu mwingi wa roho, unaoiwezesha kuchunguza mbingu na dunia, kuunganisha yaliyopita na yaliyopo, kuhifadhi kumbukumbu ya mambo yaliyosikiwa zamani, kufikiria chochote inachochagua kwa msaada wa mawazo.

Unaona, kuna utambuzi, kuchunguza mbingu na dunia. Kumbukumbu, mambo ya zamani sana. Sasa mawazo.

Na ustadi wake katika uvumbuzi wa sanaa hizo za kupendeza, na anaendelea kutaja baadhi, ni uthibitisho fulani wa uungu ndani ya mwanadamu. Kwa maneno mengine, asili ya mwanadamu, jinsi tulivyoumbwa, hutoa ushahidi wa muumba anayetupa sifa hizi. Kwa hivyo ingawa Calvin anachukulia hili kama ushahidi wa kuwepo kwa Mungu, Reid, akishughulika na epistemolojia, anachukua kuwepo kwa Mungu kama ilivyotolewa, na hupata hapo uhalali wa imani za asili.

Naweza kusema kwamba unapofika karne ya 20, watu kama GE Moore, hakuna uhalalishaji wa imani ya Mungu. GE Moore anabaki kuwa mtu asiyeamini Mungu, kidini. Sawa, hivyo nadharia ya mawazo, imani asilia.

Acha nisimame hapo kwa muda. Toa maoni, maoni? Ndiyo, Troy. Maoni mawili kuhusu... Ndiyo, ndiyo.

Ninajiuliza kama kuna aina fulani ya mpangilio ambao Hume anapokea katika kundi hili la mitazamo, na ninajiuliza kama labda hili ni gumu kweli, lakini ninajiuliza kama Whitehead atalazimika kukabiliana na tatizo lile lile, kama anafanya hivyo kupitia mchakato badala ya... Ndiyo, ndiyo. Kwanza, Hume, kama ninavyokumbuka, hazungumzii kuhusu mpangilio wa ndani wa kundi hili la mitazamo. Hapana.

Lugha yake ni ile tu ya mawazo yanayojitokeza na kupita katika hatua ya fahamu. Kwa upande mwingine, anapozungumzia kumbukumbu, anatambua kwamba tuna imani ya asili ambayo tunatumia katika hatua hiyo, ustaarabu wa asili, ukitaka. Lakini haelezei jinsi hiyo inaweza kuwa.

Ni nini kilicho na upendeleo, ikiwa yote yaliyopo ni mitazamo? Kwa hivyo hapana. Sasa, swali la Whitehead, ndio, Whitehead inabidi lishughulikie hili. Tuta... Unaweza kutaka kurudi kwenye hili tutakapofika Whitehead.

Lakini unaona, Whitehead anachukua mtazamo wa Hume kwamba nafsi ni mkondo wa muda wa matukio ya fahamu. Sasa hiyo ni nusu ya lugha ya Whitehead na nusu iliyotafsiriwa. Lakini mkondo wa muda wa matukio ya fahamu.

Hilo hujenga tabia yake ya ndani, sifa zake za ndani, utaona. Kwa hivyo lazima ashughulikie swali la Hume. Anashughulikia swali la Hume.

Na mjadala miongoni mwa wasomi wa Whitehead ni kama anafanya hivyo vya kutosha. Anafanyaje hivyo? Kwa sababu ya ukweli kwamba anakataa mtazamo kwamba kila wakati wa uzoefu hauna nguvu ya kisababishi. Kwa Whitehead, kwa kufuata wahalisia, kila tukio linalotokea ni kitengo cha nguvu ya kisababishi.

Kwa hivyo ameshinda tatizo la nguvu linalosababisha. Hivi ndivyo anavyofanya. Sawa, uhuru wa binadamu.

Daudi? Hapana, si mawazo ya asili. Anakataa mtazamo kwamba kuna mawazo ya kati kati ya akili na kitu. Ana imani za asili.

Imani si wazo. Imani inahusisha hukumu . Unaona ? Hukumu inayotambua na kuthibitisha makubaliano au kutokubaliana kwa mawazo.

Sasa hiyo ni tofauti na wazo. Kwa bahati mbaya, baadhi yenu katika muhtasari wenu wa Hume hamkuwa mnaona wazi tofauti kati ya mawazo na aina mbili za maarifa. Uhusiano wa mawazo na mambo ya ukweli.

Na huwa wanatazama uhusiano wa mawazo na mambo ya ukweli kama aina zaidi za mawazo. Hapana, ni aina mbili za hukumu, aina mbili za maarifa. Mawazo ni rahisi, changamano, na yanatanguliwa na hisia.

Sawa, uhuru na uamuzi. Kumbuka David Hume, ambaye alisema kwamba ingawa hatuna ujuzi wa muunganisho unaohitajika, miunganiko ya mara kwa mara ya jozi zile zile za vitu, iliyotangulia, inayofuata, tena na tena na tena , hutufanya tuamini muunganisho wa sababu. Na kwa kuwa aina hizo za utaratibu hutokea katika uzoefu wa mwanadamu na zinakubaliwa na mtetezi wa uhuru wa mwanadamu, hiari ya mwanadamu, na mtetezi wa uamuzi, ulazima, hakuna cha kuchagua kati ya Humes hizo mbili.

Sasa, Reid hakubaliani. Hakubaliani vikali. Reid anasema kwamba kuna nguvu ya kisababishi inayohusika katika vitendo vya mwanadamu ambayo ni ya kipekee.

Anaiita umiliki wa binadamu. Kutokana na hili, katika majadiliano ya karne ya 20, tunatofautisha kati ya umiliki wa binadamu na umiliki wa kimwili rahisi. Umiliki wa binadamu unaohusisha umiliki wa binadamu .

Sasa, kile Reid anachokishikilia ni kwamba wakala wetu wa kisababishi ni aina ya nguvu, nguvu ya kisababishi, ambayo tuna ufahamu wa moja kwa moja. Wakala wetu wa kisababishi. Ni nguvu ya kisababishi ambayo tuna ufahamu wa moja kwa moja.

Tunajua kwa ufahamu wa haraka kwamba tuna uwezo wa kuanzisha matukio, kufanya jambo litokee. Kwa hivyo nina uwezo wa kusema huo ndio mwisho wa darasa, na unaweza kuondoka. Na nina uhakika ingeanzisha tukio .

Lakini bado. Ufahamu huu wa moja kwa moja wa kuwa na nguvu, wa kutumia nguvu, ni mojawapo ya imani hizi za asili. Hilo haliepukiki.

Sasa, swali, bila shaka, ni kama utumiaji wa nguvu hiyo, utumiaji wa nguvu hiyo, yenyewe ni huru au imeamuliwa. Hume anasema tunaweza kuwa huru kutenda, lakini hatuna uhuru wa kuchagua. Kwa sababu muunganiko wa mara kwa mara kati ya nia na vitendo hutufanya tufikiri kwamba vitendo vinaamuliwa na nia.

Na hapa ndipo, tena, Reid hakubaliani. Uhuru ni uwezo wa kuchagua kusababisha kitu au kutosababisha kitu kutokea. Uhuru huo si kitendo cha kufikiri tu.

Hoja zetu zinaweza kuamuliwa na mawazo na imani zilizotangulia. Lakini uhuru si kitendo cha hoja au matokeo yake. Sio motisha tu.

Kwa sababu nia zetu, kama Hume alivyosema, zinaweza kuamuliwa. Lakini chaguo ni chaguo tulilionalo kati ya hoja mbadala na kati ya nia mbadala. Na wakati mwingine tunachagua bila kutumia sababu zenye nguvu zaidi au bila nia dhahiri.

Kwa maneno mengine, hoja zetu na nia zetu zinaweza kuamuliwa, lakini kwa upande mwingine, huenda zisiamuliwe. Na kwa kadri tunavyofahamu, ufahamu wa moja kwa moja, kuhusu uhuru katika kuchagua njia mbadala, hiyo ndiyo hoja ya kujichunguza; kunatokea imani ya asili katika uhuru, ambayo anaithibitisha. Sasa, anakabiliwa na hoja tatu zinazopingana nayo.

Hoja moja ya kupingana ni kwamba hakika lazima kuwe na sababu ya kutosha kuelezea kila kitu. Kila kitu lazima kiwe na sababu, sheria ya sababu ya kutosha. Jibu la Reid ni kwamba, uhuru ni sababu ya kutosha.

Kuna nyakati ambapo mimi ndiye chanzo. Na chaguo langu. Ikiwa hakuna sababu, ni jambo lisilotabirika na hatari.

Ambayo anasema, uhuru si kitendo kisicho na sababu. Mimi ndiye chanzo cha matendo ya wakala wangu, na sifanyi bila mpangilio, bali kwa makusudi. Pingamizi la tatu ni kwamba chaguo huru kwa kweli linamilikiwa na Mungu pekee, ambaye husababisha kila kitu.

Unakumbuka mtazamo kwamba Mungu ndiye mwenye nguvu zote, ambaye ana nguvu zote. Kwa hivyo pingamizi ni, ikiwa Mungu ana nguvu zote, tunawezaje kuwa na nguvu kama sababu za wakala? Jibu la Reid ni kwamba kwa maarifa, ukweli kwamba Mungu anaweza kujua kitakachotokea, kwani maarifa hayalazimishi kutokea. Hiyo ni kusema, kuna sababu za pili, kama vile mawakala, ambao ndio sababu zinazohusika katika kutengeneza vitu.

Kwa hivyo anajibu hoja hizo za kawaida, hata hivyo vya kutosha, bila shaka, ndivyo vinavyojadiliwa mara nyingi. Sawa, kuna maoni yoyote hapo, au uko tayari kuangalia maadili yake? Ni karibu kutabirika atakachosema, sivyo? Ukishapata wazo la imani ya asili, karibu kutabirika. Je, kuna njia yoyote ya kuelezea kitendo cha kufanya uchaguzi

kinachofanya uonekane huru? Ufahamu wa sababu za kimwili, ndiyo, na mkazo katika misuli, kuchagua.

Ndiyo, je, umewahi kuhangaika na njia mbadala mbili, ambapo, unapoangalia njia mbadala hizo mbili, hakuna kesi kubwa, kwa hivyo uamuzi ni kama , tunasema rahisi, lakini umekusudiwa? Ndiyo, kuna nyakati ambapo unafanya hivyo, unaona. Unagundua unaweza kwenda upande wowote. Na labda dakika za mwisho unabadilisha mawazo yako.

Unaona, kuna uzoefu huo wa uhuru wa kuchagua wenye uchungu. Ni aina ya kitu anachokivutia. Sawa, maadili ya Reid.

Nilisema sasa hivi kwamba Reid alikuwa mtetezi wa misingi, kwa hivyo hoja zote huanza na kanuni za kwanza. Sawa, ndivyo ilivyo katika maadili. Kwa hivyo maadili, kama sayansi yoyote, yana kanuni zake za kwanza.

Hiyo ni kauli inayofichua mambo mengi. Maadili, kama sayansi yoyote, yana kanuni zake za kwanza. Hume anasema kwamba maadili si sayansi.

Metafizikia si sayansi, kwa sababu hakuna kanuni za kwanza unazoweza kubaini. Lakini Reid anasema kwamba maadili ni sayansi, na kuna kanuni za kwanza unazoweza kubaini. Sasa, anazungumzia kanuni hizi za kwanza kwa njia mbalimbali.

Acha niorodheshe njia anazozungumzia kuzihusu. Hizi ni aina ya vifungu vya maneno sawa, kama ninavyoona vizuri. Anasema kwamba kanuni za kwanza ni kanuni zinazojidhihirisha.

Inajidhihirisha. Kwa kila mtu aliye na dhamiri na amejitahidi kuitumia. Taratibu za asili.

Hakuna. Anasema kwamba kuna tamaa na tamaa za asili zinazotufaa kwa maisha ya maadili. Mielekeo ya asili.

Anazungumzia nia ya maumbile. Anasema kwamba kuna misimu inayoongoza kwenye wema wa kijamii. Na utawala bora.

Anasema kuna ushahidi wa kimaumbile ambao siwezi kuupinga. Anasema kwamba dhamiri ni sheria ya Mungu iliyoandikwa moyoni, ambayo hawezi kuitii bila kutenda isivyo kawaida, kinyume na maumbile. Anasema kwamba hukumu ya maadili na dhamiri hukua hadi kukomaa kutoka kwa mbegu isiyoonekana iliyopandwa ndani yetu na Muumba.

Utaratibu wa asili. Anasema kwa msukumo wa asili, tunathubutu kujihukumu wenyewe. Kwa hivyo mvuto wake, tena, ni kwa ustaarabu wa asili.

Sasa, kanuni za kwanza za maadili anazopata kwa njia hii au anazofikiria katika maneno haya ni za jumla sana. Baadhi ya mambo yanastahili kuidhinishwa. Mengine yanastahili kulaumiwa.

Sawa, kuna tofauti kati ya mema na mabaya. Kanuni ya kwanza, unahitaji hilo mahali fulani. Tena, tunapaswa kutumia njia bora zaidi ili kuarifiwa kuhusu wajibu wetu.

Tuna jukumu la kimaadili la kugundua. Hizo ndizo aina za mambo anazoziona kama kanuni za kwanza, na ni kwa kuzingatia zile tunazotoa hukumu zetu kuhusu kesi maalum . Sasa, ni katika muktadha huo ndipo anamkosoa Hume.

Anasema kwamba nadharia ya Hume ya mawazo iliongoza kutoka kwa ubinafsi wa sifa za sekondari na za msingi hadi ubinafsi wa uzuri na wa mema na mabaya. Ubinafsi wa kimaadili wa Hume. Lakini mtazamo wake mwenyewe unasikika kama Hume kwa njia fulani.

Anasema kwamba hisia, sawa, hiyo ndiyo hisia , hisia, na hukumu, hiyo ndiyo mantiki, haziwezi kutenganishwa katika kutoa idhini ya maadili, kutoa hukumu za maadili. Sababu na hisia zote mbili. Sasa, ndivyo Hume alivyosema.

Moja haiwezi kuchukua nafasi ya nyingine. Moja haiwezi kupunguzwa kwa nyingine. Ninapokubali jambo fulani, ninafanya uamuzi wa kimaadili kwa makusudi.

Ni hukumu. Sio tu jibu la kihisia. Lakini tofauti ni kwamba hukumu si kuhusu ukweli wa kesi tu.

Kama ilivyo kwa Hume. Kwa mbinu yake ya majaribio ya matokeo. Mbinu yake ya manufaa.

Sababu ni kwenda zaidi ya ukweli ili kuchunguza uhusiano kati ya mawazo. Makubaliano au kutokubaliana ndio yanayohusika katika hukumu. Kwa hivyo, tunapozingatia kanuni kama vile tunapaswa kupendelea mema zaidi kuliko madogo.

Kwa msingi wa kitu kama hicho, nahukumu kwamba kuna wema mkubwa katika chaguo moja kuliko lingine. Kimantiki inafuata kwamba ninapaswa kupendelea huo pamoja na wema mkubwa zaidi. Na kwa hivyo, ipasavyo, hukumu za kimaadili, hukumu halisi, zinategemea kanuni za angavu.

Naam, hilo si kamili kama ninavyotamani angelifanya. Lakini ni picha kamili kama nilivyoipata katika Locke katika hatua hii. Katika Locke, katika hatua hii.

Maoni? Swali? Sababu na hisia. Tofauti na Hume katika nafasi ya sababu. Sawa, nadhani itabidi tuhifadhi maoni haya kuhusu Kant kwa ajili ya wakati ujao.

Ambayo ina maana tu kwamba itatupa fursa ya kurejesha ufahamu wetu kuhusu wahalisia wa Uskoti.